

**RECERCA EN ACCESSIBILITAT
I CONGRÉS UPC SOSTENIBLE >2015
2007 < EDUCACIÓ, TECNOLOGIA I SOSTENIBILITAT**

Daniel Guasch, Maria Hortènsia Álvarez

Càtedra d'Accessibilitat: arquitectura, disseny i tecnologia per a tothom

Campus Vilanova i la Geltrú

Avda. Víctor Balaguer, s/n

080800 - Barcelona, Spain

Phone: +34 93 896 72 45

Web page: <http://www.upc.edu/catac>

Daniel.guasch@upc.edu, maria.alvarez@upc.edu

PONÈNCIA

Aquesta ponència descriu l'activitat de promoció de recerca en accessibilitat que impulsa la Càtedra d'Accessibilitat en el sí de la UPC. Per tant, s'identifica en el tercer bloc temàtic del Congrés: **interdisciplinarietat en la recerca**.

Introducció

La *Càtedra d'Accessibilitat, arquitectura, disseny i tecnologia per a tothom* és una unitat de la Universitat que té per objectiu facilitar que les persones, independentment de les seves capacitats, puguin accedir de forma autònoma, a qualsevol entorn, sigui arquitectònic, tecnològic o de coneixement, tot actuant transversalment en els àmbits de la universitat i el teixit socioeconòmic que l'envolta.

La meta és contribuir a la millora de l'autonomia de les persones a través de l'aportació de tecnologia, la formació de professionals i la integració de valors d'igualtat.

La Càtedra d'Accessibilitat va ser creada pel Consell de Govern el 31 de març del 2005 amb l'encàrrec de recollir, en un marc comú, totes les actuacions que la universitat duu a terme en l'àmbit de l'accessibilitat i la discapacitat. Té la seva seu al Campus de Vilanova i la Geltrú, concretament a l'Escola Politècnica Superior d'Enginyeria de Vilanova i la Geltrú.

Actualment, la UPC ha creat també l'Oficina de Suport a la Igualtat d'Oportunitats que impulsa un Pla per a la Igualtat d'Oportunitats que pren com a referència els principis que es contenen en la legislació vigent i com a recurs, les aportacions que es fan des dels diferents ens (grups de recerca, serveis etc) que treballen en el camp de la igualtat d'oportunitats a la UPC.

Eixos estratègics

El treball de la Càtedra s'estructura en quatre eixos estratègics: docència, R+D+I, compromís social i gestió universitària.

Concretament, l'eix de R+D+I promou la realització de projectes i altres activitats de R+D+I liderats pel personal investigador de la universitat i que se centrin en resoldre les

necessitats reals de les persones amb discapacitat o en situació de dependència. Les seves necessitats són conseqüència de la presència d'obstacles en l'entorn que impedeixen que puguin actuar de forma autònoma, còmoda i segura. Les dificultats i desavantatges de les persones amb discapacitat no són atribuïbles als propis dèficits o limitacions sinó a les carències en l'entorn. L'aplicació de l'accessibilitat en l'arquitectura i en la tecnologia promou la creació d'un entorn sense barreres.

Àmbits d'aplicació de l'accessibilitat

Tenint en compte les àrees en les quals la universitat n'és experta i aporta coneixement a la societat, la Càtedra ha agrupat els seus àmbits temàtics d'actuació per: arquitectura, tecnologia, disseny i coneixement.

L'accessibilitat en l'arquitectura és l'àmbit d'aplicació més conegut. En aquest àmbit, es tracta l'accessibilitat en l'edificació i en l'urbanisme, també és conegut el terme d'accessibilitat en el medi físic.

La tecnologia és un altre gran àmbit on s'aplica l'accessibilitat. Els sectors de les TIC (infoaccessibilitat, accessibilitat digital), el transport, la intel·ligència ambiental, la formació, mitjans de comunicació, teleassistència, etc. Es tracta, per una banda, de promoure el disseny de dispositius i serveis que puguin ser usats pel màxim ventall de persones a través de l'estratègia del *disseny universal* o per una altra, de crear dispositius i serveis concrets per a un determinat col·lectiu amb limitacions funcionals poc compartides per la resta de la població, és el sector de les *ajudes tècniques*. Aquestes ajudes tècniques poden ser útils per a la valoració, tractament o rehabilitació de limitacions, ajudes per a la mobilitat, ajudes per persones amb discapacitat visual, ajudes per a l'audició, ajudes per a les activitats de vida diària, etc.

Marc de treball orientat a projectes

El treball de la Càtedra d'Accessibilitat es materialitza a través de la realització de projectes específics en els que hi intervenen diversos actors: el sector públic, el sector privat, entitats representants de persones amb discapacitat i la mateixa universitat, essent la Càtedra el seu punt d'unió.

La Càtedra impulsa, coordina, controla, identifica i proporciona recursos i crea les aliances necessàries per portar a terme projectes específics en aquest marc.

És per això que la Càtedra promou la signatura de convenis marc amb diferents entitats representants de persones amb discapacitat com: Institut Municipal per a la Discapacitat (Ajuntament de Barcelona), ONCE, Fundación ONCE, FESOCA (Federació de Sords de Catalunya), etc.

Les persones que formen part de la Càtedra constitueixen grups multidisciplinaris que atenen a aquesta estructura: direcció i administració, personal col·laborador, personal de suport i usuaris.

El personal col·laborador l'integra la comunitat universitària de la UPC sensibilitzada en temes d'accessibilitat i tecnologies d'ajuda i motivada per a aportar-hi el seu treball. Cada col·laborador participa en els projectes específics del seu àmbit d'estudi amb el grau d'implicació acordat amb la Càtedra. El personal de suport és format per professionals i estudiants becats contractats específicament per a un o més projectes. Tenen com a funció principal recolzar les tasques plantejades per la direcció i els col·laboradors de la càtedra. Els usuaris col·laboren de forma individual o mitjançant les entitats de representació de persones amb discapacitat.

Conclusions

Durant els dos anys i mig des de la creació de la Càtedra, s'han promogut la realització de més de 15 projectes de R+D+I o de transferència tecnològica. Els àmbits d'aplicació són diferents. En les TIC, des de fer accessible un programari informàtic, a aportar eines d'accessibilitat al Linkat com a estudiar l'accessibilitat present en la documentació científica. També en el sector de les tecnologies d'ajuda, la creació d'un sistema d'etiquetatge intel·ligent basat en tecnologia RFID mitjançant el qual una persona cega amb una PDA pot identificar per veu els objectes del seu voltant, fins i tot pot connectar la seva PDA a una base de dades remota des de la qual obtenir la informació per identificar aquell objecte.

Pel que fa a la intel·ligència ambiental també s'està desenvolupant un projecte multidisciplinar per dotar d'intel·ligència un centre que s'utilitzarà per a la valoració, rehabilitació i entrenament de persones amb discapacitat.

En el sector de l'accessibilitat en el transport s'està estudiant com resoldre la problemàtica dels desnivells i buits que existeixen entre els vagons de trens i metro i l'andana.

En el sector de l'accessibilitat en el medi físic, s'està estudiant com es pot garantir l'accessibilitat durant el procés des de que se senyalitza una obra urbana, es realitza i es finalitza.

Els projectes de recerca desenvolupats per la Càtedra d'Accessibilitat solen integrar diferents perfils tècnics, per tant, conformen equips multidisciplinaris que han de treballar conjuntament per resoldre demandes socials, les sol·licitades per les persones amb discapacitat o en situació de dependència.